

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

374

Vragen van het lid **Van Baarle** (DENK) aan de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs over *het bericht «Duizenden leerlingen speciaal onderwijs te laat op school door personeelstekort»* (ingezonden 22 september 2022).

Antwoord van Minister **Wiersma** (Primair en Voortgezet Onderwijs) (ontvangen 18 oktober 2022).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Duizenden leerlingen speciaal onderwijs te laat op school door personeelstekort» en het daarin beschreven personeelstekort in het leerlingenvervoer?¹

Antwoord 1

Ja. Het artikel en de personeelstekorten bij vervoerders die uitvoering geven aan het leerlingenvervoer zijn mij bekend. In dat kader en naar aanleiding van voornoemde artikel hebben de leden Van Meenen (D66), Paul (VVD), De Hoop (PvdA), Beertema (PVV), Segers (ChristenUnie), Kwint (SP), Bisschop (SGP) en Westerveld (GroenLinks) schriftelijke vragen gesteld. Deze vragen werden ingezonden op 7 september 2022 met kenmerk Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 123. De antwoorden zijn 30 september jl. aan de Tweede Kamer aangeboden.² De antwoorden op deze en onderstaande vragen 2 t/m 4 komen overeen met deze eerdere antwoorden op Kamervragen.

Vraag 2

Bent u op de hoogte van het feit dat maar liefst 14.000 kinderen in het speciaal onderwijs zwaar hebben te lijden onder het bestaande personeelstekort? Zo ja, wat vindt u hiervan?

¹ RTL Nieuws, d.d. 6 september 2022, «Duizenden leerlingen speciaal onderwijs te laat op school door personeelstekort», <https://www.rtlnieuws.nl/economie/artikel/5330405/duizenden-leerlingen-speciaal-onderwijs-te-laot-op-school>.

² https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2022Z18325&did=2022D38968

Antwoord 2

Zoals ik ook al in de beantwoording van de Kamervragen van 7 september jl. heb genoemd, schrik ik van deze verhalen. Dit soort situaties zijn schrijnend en moeten daar waar ze ontstaan zo snel mogelijk worden opgelost. Primair moet het belang van deze kinderen voorop staan. Het is ontzettend verdrietig dat er nu situaties ontstaan waarin een leerling te laat op school komt of na de les een tijd moeten wachten voordat hij of zij wordt opgehaald. Langere reis- of wachttijden zorgen ervoor dat kinderen te laat op school komen en laat thuis zijn, waardoor ze bijvoorbeeld overprikkeld op school aankomen en na schooltijd minder tijd en energie hebben voor sociale contacten. Dit heeft impact op leerlingen en hun ouders. De verhalen die ik hierover heb gehoord zijn zorgelijk. Het is dus belangrijk dat deze situatie daar waar het nu mis gaat snel verbetert.

Ik heb zowel gemeenten gevraagd naar dit beeld, als verzocht om een inventarisatie te geven van de knelpunten, inclusief waar en waarop deze met name zitten. Dit is nodig om gericht tot oplossingen te komen. Het doel dat voor mij voorop staat is dat iedere leerling op een goede manier naar school moet kunnen gaan. Iedere leerling bij wie dat niet lukt, als daardoor bijvoorbeeld stress of andere klachten ontstaan, is er simpelweg één te veel. Daarom heb ik ook de VNG en gemeenten gevraagd naar een overzicht van gemeenten waar het niet goed gaat. Zodat we daar waar het niet goed gaat via de VNG – of waar nodig natuurlijk ook rechtstreeks- gemeenten aanspreken op hun verantwoordelijkheid en oplossingen.

Vraag 3

Bent u op de hoogte van het feit dat leerlingen medische en psychologische behandelingen mislopen, omdat zij niet op de gewenste tijden vervoerd kunnen worden?

Antwoord 3

Ja, daarvan ben ik op de hoogte. Ik vind het vreselijk dat dit gebeurt. Het moet te allen tijde worden voorkomen. Daarom ga ik ervan uit dat gemeenten en vervoerders de komende tijd alles op alles gaan zetten om te zorgen dat dit niet meer plaatsvindt en waar nodig noodoplossingen inzetten.

Vraag 4

Welke oplossingen ziet u om dit probleem op korte termijn op te lossen?

Antwoord 4

Hoewel de wettelijke verantwoordelijkheid van de uitvoering van het leerlingenvervoer bij gemeenten ligt, zal ik extra dan wel gerichte actie niet nalaten. Het is nu belangrijk dat gemeenten in overleg treden met onder andere de vervoerders om zo tot verbetering te komen daar waar het nu mis gaat. Ik trek daarbij samen met hen op en help waar ik kan. Als het op dit moment in een gemeente spaak loopt mogen gemeenten met noodoplossingen komen. Goede noodoplossingen zijn bijvoorbeeld het inzetten van vrijwilligers, waaronder ouders en gepensioneerden, zoals in Zwolle gebeurt, maar ook het inhuren van externe partijen, zoals aanbieders van touringcars (met begeleiding) of het inzetten van straattaxi's, zoals in Enschede gebeurt. Daarom dring ik er bij gemeenten ernstig op aan om noodoplossingen in te zetten waar nodig.

Tegelijkertijd vind ik dat er ook op de (middel)lange termijn structurele oplossingen in het leerlingenvervoer moeten komen. Hiervoor verwijs ik naar de antwoorden op de genoemde Kamervragen die op 30 september jl. zijn verzonden.

Vraag 5

Bent u op de hoogte van het feit dat vervoersorganisatie Koninklijk Nederlands Vervoer (KNV) heeft aangegeven dat alleen hogere lonen niet de oplossing zijn? Zo ja, wat vindt u hiervan?

Antwoord 5

Ja, ik ben op de hoogte van het feit dat KNV heeft aangegeven dat alleen meer loon niet de oplossing voor het probleem is. Er is immers landelijk in veel meer sectoren sprake van een personeelstekort. Dat maakt werving lastig. Bovendien vissen veel sectoren ook nog eens in dezelfde vijver. Ik deel

daarom de opvatting dat enkel hogere lonen – hoewel van belang – niet de oplossing is en voer daar ook gesprekken over met KNV.

De problematiek in het doelgroepenvervoer is bovendien breder. Zo speelt bijvoorbeeld de prijs-kwaliteitverhouding bij het aanbesteden een rol, maar ook de gescheiden aanbestedingstrajecten binnen de gemeenten. Als het doelgroepenvervoer in een gemeente bij één vervoerder ligt, is het ook van belang om de werkzaamheden van de verschillende typen doelgroepenvervoer niet te laten overlappen. Vandaar dat ik gemeenten verzoek om afspraken te maken om werkzaamheden zoveel mogelijk volgtijdelijk te maken, mede zodat chauffeurs een volwaardig contract kunnen krijgen (zie ook vraag 11).

Vraag 6

Bent u op de hoogte van het feit dat personenvervoersbedrijf Munckhof de enige is die te bereiken was voor ouders, leerlingen en media om over dit probleem te praten? Zo ja, wat vindt u hiervan?

Antwoord 6

Nee, ik was daar niet van op de hoogte. Ik vind het heel kwalijk als het waar is dat alleen Munckhof bereid was om over de knelpunten in het leerlingenvervoer te praten. Ik heb daarom contact opgenomen met KNV. Ook bij KNV is niet bekend dat vervoersbedrijven partijen niet te woord zouden willen staan. Wel verwijzen vervoerders, als zij worden benaderd, vaak naar KNV als brancheorganisatie om uit te leggen wat er speelt in de sector. De KNV doet dit op verschillende manieren, waaronder ook via de verschillende media.

Vraag 7

Wat bent u van plan om te gaan doen om de bereikbaarheid van de betrokken instanties voor ouders en leerlingen te vergroten?

Antwoord 7

Ook hierover heb ik met KNV contact opgenomen. Volgens KNV zijn de bedrijven normaal gesproken goed bereikbaar voor ouders en leerlingen, via de klantenservice, mail en telefoon. KNV geeft – ondanks dat ze op dit moment de signalen nog niet ontvangt – aan dat het mogelijk vanwege de drukte nu zodanig hectisch is op de planningsafdelingen (waar ook tekorten zijn aan personeel) dat de bereikbaarheid anders is dan men normaal zou verwachten. Ik zal aan KNV vragen of hun leden hierin, indien nodig, een verbeteringslag kunnen maken. Ik zal eveneens, via de VNG, gemeenten oproepen om contact op te nemen met de betreffende vervoersbedrijven om hun bereikbaarheid naar ouders en leerlingen op orde te brengen.

Vraag 8

Bent u bereid om op korte termijn met Munckhof in gesprek te gaan om de omvang van de problematiek nog beter in kaart te krijgen en om samen tot eventuele oplossingen te komen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Ja zeker. Het lijkt mij daarnaast goed om voor het totaalbeeld van knelpunten en oplossingen niet alleen met Munckhof in gesprek te gaan, maar met de hele vervoersbranche. Daarom heb ik structureel overleg met KNV.

Vraag 9

Bent u bereid om ook de geluiden van de vervoersbranche, Leerlingen Belang Voortgezet Speciaal Onderwijs (LBVSO) en de betreffende gemeenten aan te horen en hen te betrekken in de probleemoplossing voor zowel de korte als lange termijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Ja, daar ben ik niet alleen toe bereid, samen met de VNG gebeurt dat al (zie hiervoor ook de antwoorden op de Kamervragen die op 30 september jl. zijn verzonden, onder andere vraag 3 aldaar; zie voetnoot 1).

Vraag 10

Bent u bereid het specifieke voorstel van LBVSO om particuliere taxi's en zzp'ers in te huren, te verkennen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Zoals ik ook in de beantwoording van vraag 4 aangaf, is het voor gemeenten al mogelijk particuliere taxi's en zzp'ers in te huren. Ik hoop dat met deze noodoplossingen gemeenten er zo snel mogelijk – maar ook met oog voor kwaliteit – in slagen leerlingen op tijd te vervoeren. Daarnaast moeten er structurele (middel)lange termijn oplossingen worden gevonden. Hiervoor verwijs ik nogmaals naar de beantwoording van de antwoorden op de Kamervragen die op 30 september jl. zijn verzonden.

Vraag 11

Bent u bereid om extra financiële middelen in te zetten om dit probleem op te lossen? Zo ja, hoeveel?

Antwoord 11

De ontstane problemen worden niet primair veroorzaakt door een tekort aan financiële middelen bij gemeenten, maar door krapte op de arbeidsmarkt. Deze krapte wordt wel versterkt door slechte arbeidsvoorwaarden van de chauffeurs. Veel chauffeurs hebben een relatief laag inkomen, ook vanwege het feit dat in veel gemeenten het doelgroepenvervoer bij verschillende bedrijven is aanbesteed, wat vaak leidt tot kleine contracten. Een meer structurele oplossing is daarom dat gemeenten het doelgroepenvervoer bij de nieuwe aanbestedingsronde gezamenlijk gaan aanbesteden, waardoor chauffeurs een groter arbeidscontract krijgen dan de huidige, vaak kleine contracten van zestien uur per week. Hierbij is het van belang dat gemeenten afspraken maken over het volgtijdelijk maken van het vervoer van de verschillende doelgroepen, zodat bijvoorbeeld het WMO-vervoer zoveel mogelijk na het leerlingvervoer wordt ingezet.

Nog eind dit jaar wordt het rapport van het monitoronderzoek leerlingvervoer – dat is toegezegd in het debat passend onderwijs van 30 maart jl. – opgeleverd en aan uw Kamer aangeboden. Dit rapport levert ook een landelijk beeld op van de uitgaven van het leerlingvervoer door gemeenten en de mogelijkheid om de uitgaven te vergelijken met de uitgaven in 2016. Ik hoor van diverse gemeenten dat de uitgaven flink omlaag zijn gegaan door in te zetten op zelfredzaamheid, waardoor leerlingen na een training na een aantal maanden in plaats van met het taxivervoer op de fiets of het OV reizen. Ik zal deze ontwikkelingen middels de monitor scherp in de gaten houden.

Vraag 12

Op welke termijn verwacht u dat geen enkele leerling in het speciaal onderwijs meer door het vervoerprobleem wordt gedupeerd?

Antwoord 12

Ik kan geen uitspraken doen over op welke termijn geen enkele leerling in het speciaal onderwijs door het vervoersprobleem wordt gedupeerd, maar iedere leerling is er één te veel. Ik verwacht daarom van gemeenten dat ze alles op alles zetten en noodoplossingen inzetten. Ook spreek ik de VNG erop aan gemeenten waar de knelpunten groot zijn te ondersteunen. Hoewel de wettelijke verantwoordelijkheid van de uitvoering van het leerlingvervoer bij gemeenten ligt zal ik extra dan wel gerichte actie niet nalaten, en daar waar nodig spreek ik gemeenten er zelf op aan.

Vraag 13

Bent u bereid om de leerachterstanden en achterstanden van andere aard die zijn opgelopen vanwege het vervoersprobleem te verkennen en met voorstellen te komen om deze achterstanden zo snel mogelijk in te lopen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 13

Het is duidelijk dat als verstoringen in het vervoer lang aanhouden dit impact kan hebben op leerlingen. Ik zal met de gesprekken die ik regulier voer, bijvoorbeeld met de sectorraad GO en de andere onderwijskoepels, dit punt meenemen. Het is vervolgens in de eerste plaats aan de scholen om dit in de gaten te houden en hierop te acteren.